

Przerwanie biegu przedawnienia
roszczeń banku o zwrot kwoty wypłaconej
tytułem kwoty kapitału

Czy złożenie pozwu opartego na twierdzeniu, że roszczenie nim dochodzone nie istnieje w ocenie powoda ponieważ umowa kredytu jest ważna, wraz z wnioskiem o zawieszenie rozpoznania sprawy spełnia wymogi bezpośredniego dochodzenia roszczenia?

Czy złożenie zawezwania do próby ugodowej o zapłatę wierzytelności przy jednoczesnym twierdzeniu, że strony mogą pozostawać w sporze co do istnienia tej wierzytelności, spełnia wymogi bezpośredniego dochodzenia roszczenia?

Przerwanie biegu terminu przedawnienia

Art. 123 Kodeksu cywilnego

§ 1. Bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, **przedsięwziętą bezpośrednio** w celu **dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia**;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
- 3) (uchylony).

Twierdzenie o istnieniu prawa lub obowiązku

- „ ... o samej dopuszczalności wszczęcia i przeprowadzenia takiego postępowania nie decyduje ustalenie, że pomiędzy stronami rzeczywiście istnieje stosunek prawny, z którego mogą wynikać ich sporne prawa bądź obowiązki, lecz samo twierdzenie osoby inicjującej postępowanie przed sądem, że tak jest.”

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012r., sygn. akt II CSK 471/11

- „Właściwe ujęcie przedmiotu procesu, tj. traktowanie go jako twierdzenia powoda o istnieniu lub nieistnieniu prawa, gwarantuje podmiotom daleko idącą możliwość występowania z powództwem. Szeroka dostępność powództwa jest "poważnym orężem w walce o przestrzeganie w demokratycznym państwie prawa zasady, że państwo jako organizacja polityczna pełni funkcję służebną wobec obywateli, co wyklucza traktowanie ich jak wasali" (K. Korzan, op.cit., s. 182). O dopuszczalności drogi sądowej sąd musi zatem decydować kierując się jedynie treścią pozwu, powołanymi w nim przepisami, a nie oceną zasadności żądania. Dopuszczalność drogi sądowej nie zależy bowiem ani od wykazania istnienia roszczenia, ani też od stosunku prawnego między stronami”.

wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000r., sygn. akt SK 12/99

Przykład z pozwu banku o zapłatę z tyt. Świadczenia nienależnego

- Petitum pozwu

Działając jako pełnomocnik powoda – ██████████ (dalej jako: „Bank”), z powołaniem na pełnomocnictwa znajdujące się w załączeniu do niniejszego pozwu, **wnoszę o:**

1. zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na rzecz powoda kwoty ██████████ zł tytułem zwrotu kapitału oddanego stronie pozwanej do dyspozycji na mocy umowy kredytu hipotecznego nr ██████████ z dnia ██████████ r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- Uzasadnienie

stronami. Bank cały czas stoi bowiem na stanowisku, zgodnie, z którym zawarta przez strony Umowa jest ważna, co powoduje że do chwili rozstrzygnięcia tej kwestii przez sąd, wydanie wyroku w niniejszej sprawie może być znacznie utrudnione. Zgodnie z art. 177 § 1 pkt 1 KPC sąd

- Odpowiedź po uznaniu powództwa przez konsumenta

uzasadnieniu wyroku. Zasadzając zatem na rzecz powoda roszczenie o zapłatę kwoty wypłaconej pozwanym tytułem kredytu (kapitał kredytu) Sąd zobowiązany będzie ocenić ważność umowy kredytu jako przesłankę rozstrzygnięcia, co wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego. **Według konsekwentnego stanowiska strony powodowej sporna umowa kredytu jest ważna i jak zostało to już wyjaśnione nie jest to wyrazem sprzeczności w argumentacji powoda . Ponadto kwestia ważności**

Próba ugodowa

Art. 184. Kodeksu postępowania cywilnego

Sprawy cywilne, których charakter na to zezwala, mogą być uregulowane drogą ugody zawartej przed wniesieniem pozwu. Sąd uzna ugode za niedopuszczalną, jeżeli jej treść jest niezgodna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Art. 917. Kodeksu cywilnego

Przez ugode strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać.

Przykład z zawezwania do próby ugodowej

- Petitum wniosku

Działając w imieniu [REDAKTOWANO] ("Wnioskodawca/Bank"), odpis z właściwego rejestru przedsiębiorców wraz z pełnomocnictwem i dowodem uiszczenia opłaty skarbowej w załączeniu, na podstawie art. 184 k.p.c. wnoszę o wezwanie: [REDAKTOWANO] ("Uczestnik/Kredytobiorca") do zawarcia ugody, w sprawie o zapłatę kwoty [REDAKTOWANO] zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia Uczestnikowi niniejszego wniosku, z tytułu nienależnego świadczenia otrzymanego przez Uczestnika w związku z umową kredytu odniesionego do waluty CHF, której ważność jest przez niego kwestionowana w postępowaniu sądowym.

- Uzasadnienie

Bank w postępowaniu z powództwa Kredytobiorców konsekwentnie podtrzymuje stanowisko w zakresie ważności Umowy, zaś jej nieważność nie została przesądzona prawomocnym wyrokiem, niemniej jednak biorąc pod uwagę Uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. (III CZP 6/21), zgodnie z którą kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna, Bank wskazuje, że w związku z zakwestionowaniem przez Kredytobiorcę ważności Umowy, wszelkie świadczenia otrzymane przez Kredytobiorcę na podstawie Umowy powinny ulec zwrotowi jako świadczenia nienależne.

- Odpowiedź Banku na zakwestionowanie możliwości zawarcia ugody bez przyznania, że umowa kredytu jest nieważna i nie powstał w związku z tym stosunek prawny z niej wynikający

Bank podtrzymuje stanowisko, zgodnie z którym Umowa jest ważna. Wbrew twierdzeniom Uczestników nie ma to jednak znaczenia dla możliwości dochodzenia roszczeń restytucyjnych, albowiem biorąc pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone m.in. w uchwale z 7 maja 2021 roku (III CZP 6/21), kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna, ten zaś moment został powiązany przez Sąd Najwyższy z zakwestionowaniem przez kredytobiorcę ważności Umowy i niewyrażeniem zgody na utrzymanie postanowień abuzywnych. W konsekwencji wszelkie świadczenia otrzymane przez kredytobiorcę na podstawie Umowy powinny ulec zwrotowi jako świadczenia nienależne.

Przerwanie biegu przedawnienia przy zawezwaniu w orzecznictwie

Zagadnienie prawne przed SN

- "Czy w sporze o roszczenie objęte zawezwaniem do próby ugodowej sąd każdorazowo obowiązany jest dokonać oceny materialnej tego zawezwania odnośnie motywacji wierzyciela, to jest co do rzeczywistego istnienia celu, o którym mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c.?" (III CZP 22/24)"
- Z uwagi na złożoność tematu oraz szerokie rozbieżności orzecznicze, zagadnienie przekazano do rozpoznania poszerzonemu składowi - postanowienie z dnia 13 grudnia 2023r. W uzasadnieniu przedstawiono wszelkie istotne orzeczenia SN w temacie.

Skutek przerwania biegu przedawnienia

- Nie może być sporu co do tego, że nie jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do dochodzenia roszczenia zawezwanie do próby ugodowej, którego celem jest jedynie wydłużenie okresu zaskarżalności wierzytelności przez doprowadzenie do kolejnej przerwy biegu przedawnienia. Taki cel pozostaje zarówno w sprzeczności z założeniami instytucji przedawnienia roszczenia, którymi jest przede wszystkim czasowe ograniczenie uprawnienia służącego wierzycielowi i przyznanie prawa do uchylecia się od zaspokojenia roszczenia zobowiązanemu, jak i w sprzeczności z podstawowym założeniem postępowania pojednawczego, którym jest doprowadzenie do zawarcia ugody, a nie do przerwy biegu przedawnienia - wyrok Sądy Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017r., V CSK 204/16

Poglądy TSUE dot. przerwania biegu przedawnienia

art 6 i art. 7 Dyrektywy 93/13

- Brak wypowiedzi bezpośredniej w temacie zagadnienia
- W wyroku C-520/21 wskazano, że odsetki za opóźnienie, należne są od dnia wezwania do dnia zapłaty. Jednakże w wyroku tym TSUE nie rozważał w ogóle sytuacji, w której przedsiębiorca utrzymuje, że umowa jest ważna, a zatem nie powstały roszczenia restytucyjne żadnej ze stron
- TSUE wskazuje na autonomię proceduralną, jednakże przepisy muszą spełnić wymóg zachowania równoważności oraz skuteczności Dyrektywy 93/13, zarówno na gruncie art. 6 jak i art. 7

- **Wyrok z dnia 8 września 2022r. w sprawach od C-80/21 do C-82/21**
- Pkt. 86 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w braku stosownych uregulowań unijnych w tej dziedzinie właściwymi procedurami służącymi zapewnieniu ochrony konsumentów przewidzianej w dyrektywie 93/13 są – zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej państw członkowskich – procedury ustanowione w wewnętrznym porządku prawnym tych państw. Jednocześnie owe krajowe przepisy nie mogą być mniej korzystne od procedur dotyczących podobnych sytuacji o charakterze wewnętrznym (zasada równoważności) ani zorganizowane w taki sposób, by czyniły wykonywanie uprawnień przyznanych przez prawo Unii nadmiernie utrudnionym lub praktycznie niemożliwym (zasada skuteczności) (wyrok z dnia 10 czerwca 2021 r., BNP Paribas Personal Finance, od C-776/19 do C-782/19, EU:C:2021:470, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).
- Pkt 87 Jeśli chodzi o zasadę skuteczności, to należy zauważyć, że każdy przypadek, w którym powstaje pytanie, czy krajowe przepisy proceduralne czynią niemożliwym lub zbyt utrudnionym stosowanie prawa Unii, należy rozpatrywać z uwzględnieniem miejsca danego przepisu w całości procedury, jej przebiegu i jej cech szczególnych przed poszczególnymi sądami krajowymi. Z tej perspektywy należy uwzględnić w razie potrzeby zasady leżące u podstaw krajowego systemu sądownictwa, takie jak ochrona prawa do obrony, zasada pewności prawa i prawidłowy przebieg postępowania (wyrok z dnia 10 czerwca 2021 r., BNP Paribas Personal Finance, od C-776/19 do C-782/19, EU:C:2021:470, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

- **Wyrok C-28/22 z 14 grudnia 2024r.**
- Pkt 71 Ponadto zgodnie z informacjami dostarczonymi przez sąd odsyłający, o których mowa w pkt 39 niniejszego wyroku, przyjęta przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2021 r. wykładnia prawa polskiego, która oznacza, że termin przedawnienia roszczeń przedsiębiorcy rozpoczyna bieg dopiero od dnia uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego nieważność rozpatrywanej umowy kredytu hipotecznego, skutkowałaby również tym, że przedsiębiorca ten naruszałby obowiązki umowne tej umowy dopiero od tej daty. W związku z tym zainteresowany konsument, w przypadku gdyby jego roszczenia restytucyjne nie uległy przedawnieniu, nie mógłby uzyskać odsetek za opóźnienie od dnia wniesienia przez niego żądania zwrotu kwot zapłaconych na podstawie nieuczciwych warunków zawartych we wspomnianej umowie, co zachęcałoby wspomnianego przedsiębiorcę, z naruszeniem dyrektywy 93/13, do systematycznego odrzucania takich żądań.
- Pkt 72 Asymetria środków prawnych, taka jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, może zatem tym bardziej zachęcać przedsiębiorcę, w następstwie pozasądowej reklamacji konsumenta, do pozostania bezczynnym lub do wydłużenia etapu pozasądowego poprzez przedłużenie negocjacji, aby termin przedawnienia roszczeń konsumenta upłynął, zanim, po pierwsze, termin przewidziany dla jego własnych wierzytelności rozpocznie bieg dopiero od dnia, w którym sąd stwierdzi trwałą bezskuteczność danej umowy kredytu hipotecznego, a po drugie, czas trwania fazy pozasądowej nie będzie miał wpływu na odsetki należne konsumentowi.
- Pkt 73 Taka asymetria może zatem naruszać w pierwszej kolejności zasadę skuteczności, o której mowa w pkt 60 i 61 niniejszego wyroku, zgodnie z którą procedury zapewniające realizację ochrony konsumentów przewidzianej w dyrektywie 93/13 nie mogą być ukształtowane w taki sposób, by czyniły wykonywanie praw przyznanych przez porządek prawny Unii praktycznie niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym.

- Wykładania przepisu art. 123 §1 kc wskazująca na to, że banki skutecznie przerywają bieg przedawnienia roszczenia restytucyjnego o zwrot wypłaconego kapitału przez złożeniem pozwu z wnioskiem o zawieszenie postępowania z uwagi na swoje twierdzenie o ważności umowy albo wezwania do próby ugodowej bez zamiaru ugodzenia się co do nieważności umowy, prowadzi do następujących skutków:
  - bank mogąc przerwać bieg przedawnienia bez konsekwencji w postaci uznania roszczeń konsumenta, może czuć się zachęcony do odrzucania roszczeń konsumenta oraz przedłużania postępowania
  - bank nie ponosi wszystkich skutków długotrwałego odrzucania roszczeń konsumenta, co może zachęcać go do ich odrzucania
  - brak części konsekwencji odrzucania i negowania roszczeń konsumenta oraz prowadzenia długotrwałego i kosztowego procesu, zachęca do prowadzenia sporu z konsumentem
  - świadomość konsumenta co do długotrwałości i kosztów postępowania, może zniechęcać konsumenta do korzystania ze swoich praw wywodzonych z Dyrektywy 93/13
  - zniechęcony konsument może być gotów przyjąć ugodę, która jest mniej korzystna ale pozwala mu zaoszczędzić długotrwałego procesu i jego kosztów
  - powyższe prowadzi do zniesienia skutku odstraszającego, ponieważ przedsiębiorca bez ryzyka utraty swoich roszczeń, może uzyskać korzyści z negowania roszczeń konsumenta